YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (ensimmäinen jaosto)

8 päivänä heinäkuuta 2004 *

Asiassa C-286/95 P-DEP,

Imperial Chemical Industries plc (ICI), edustajanaan solicitor S. Berwick,

kantajana,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään J. Currall,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistamista yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-286/95 P, komissio vastaan ICI, 6.4.2000 antaman tuomion (Kok. 2000, s. I-2341) johdosta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, N. Colneric, E. Juhász ja E. Levits,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Euroopan yhteisöjen komissio on yhteisöjen tuomioistuimeen 30.8.1995 toimittamallaan valituksella hakenut EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-37/91, ICI vastaan komissio, 29.6.1995 antamaan tuomioon (Kok. 1995, s. II-1901), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission tekemän Imperial Chemical Industries plc:lle (jäljempänä ICI) kielteisen päätöksen ETY:n perustamissopimuksen 86 artiklan (josta on tullut EY:n perustamissopimuksen 86 artikla ja myöhemmin EY 82 artikla) soveltamisesta. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on samana päivänä asiassa T-36/91, ICI vastaan komissio, antamallaan tuomiolla (Kok. 1995, s. II-1847) kumonnut komission tekemän ICI:lle kielteisen päätöksen ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY:n perustamissopimuksen 85 artikla ja myöhemmin EY 81 artikla) soveltamisesta. Kyseisestä päätöksestä ei ole valitettu.

2 Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi asiassa C-286/95, komissio vastaan ICI, 6.4.2000 antamallaan tuomiolla (Kok. 2000, s. I-2341) komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-37/91 antamasta tuomiosta tekemän valituksen ja velvoitti komission korvaamaan valituksen käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

3 Koska ICI:n ja komission välillä ei syntynyt sopimusta korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrästä, ICI vaati yhteisöjen tuomioistuimelle 16.10.2003 jättämällään kirjelmällä, että yhteisöjen tuomioistuin työjärjestyksen 74 artiklan nojalla päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Asianosaisten lausumat

4 ICI vaatii, että yhteisöjen tuomioistuimessa käytävästä menettelystä korvattavien oikeudenkäyntikulujen määräksi vahvistetaan 76 910 Englannin puntaa (GBP, noin 115 000 euroa). Kyseinen summa jakaantuu osiin seuraavasti:

— Asianajopalkkiot ja -kulut, jotka ovat aiheutuneet kirjelmien laatimisesta yhteisöjen tuomioistuimelle

— pääasianajaja	22 901 GBP
— avustava asianajaja	12 459 GBP

— Asianajopalkkiot ja -kulut, jotka ovat aiheutuneet yhteisöjen tuomioistuimen 7.10.1999 pidetyn istunnon valmistelusta ja siihen osallistumisesta

— pääasianajaja	25 226 GBP
— avustava asianajaja	10 058 GBP

— Pääasianajajan ja kahden ICI:n palveluksessa olevan avustajan, jotka ovat osallistuneet asianajajien kokouksiin 14.11.1995, 13.3.1996 ja 28.9.1999, Brysseliin matkustamisesta ja siellä majoittumisesta aiheutuneet kulut

2 010 GBP

— Pääasianajajan ja avustavan asianajajan sekä kahden ICI:n palveluksessa olevan avustajan, jotka ovat osallistuneet yhteisöjen tuomioistuimen istuntoon, Luxemburgiin matkustamisesta ja siellä majoittumisesta (1 873 GBP) sekä neuvotteluhuoneen vuokraamisesta (1 488,99 GBP) aiheutuneet kulut, yhteensä siis

3 361,99 GBP

— Luxemburgilaisesta prosessiosoitteesta, josta on maksettu luxemburgilaiselle asianajotoimistolle, aiheutuneet kulut

894 GBP

toisin sanoen yhteensä 76 909,99 GBP.

5 Perusteluna kyseisille summille ICI esitti yhteisöjen tuomioistuimelle kaksi sen pääasianajajan laatimaa laskua asianajopalkkioista, joista toinen, 17.6.1996 päivätty oli 23 625 GBP:n suuruinen ja toinen, 13.1.2000 päivätty 26 023 GBP:n suuruinen,

sekä kolme sen avustavan asianajajan laatimaa laskua asianajopalkkioista, joista ensimmäinen, 13.12.1995 päivätty oli 9 781,25 GBP:n suuruinen, toinen, 13.6.1996 päivätty 3 071,25 GBP:n suuruinen ja kolmas, 10.11.1999 päivätty 10 375 GBP:n suuruinen.

6 ICI korostaa, että kyseessä oleva asia oli luonteeltaan poikkeuksellisen monimutkainen ja tekninen ja että sitä varten tuotettiin runsaasti asiakirjamateriaalia. Tietyt esitetyt oikeudelliset kysymykset olivat uusia ja erittäin vaikeita, ottaen huomioon erityisesti se, että hinnanalennuksista ei ole olemassa ennakkotapausta. Muun muassa kysymykset määräävästä markkina-asemasta, väärinkäytöstä ja jäsenvaltiosta toiseen käytävästä kaupasta edellyttivät laajaa niitä koskevaa tutkimustyötä ja todistelua.

7 Kahden asianajajan palveluksiin turvautumisen osalta ICI korostaa, että asianajaja, joka oli edustanut sitä ensimmäisessä oikeusasteessa, ei ollut enää käytettävissä tähän tehtävään valitusmenettelyssä. Se päätti siis turvautua "junior counseliin", joka oli silloin avustanut kyseistä asianajajaa ja joka oli erittäin hyvin perillä asian tosiseikoista. Asian tärkeys ja monimutkaisuus huomioon ottaen kyseinen toimenpide helpotti sen edustajana valitusmenettelyssä toimineen pääasianajajan tehtävää.

8 Lisäksi taloudellinen panos asiassa oli ICI:lle ensiarvoisen tärkeä. Yhtiölle määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä määrätty 10 miljoonan ecun suuruinen sakko oli nimittäin tuohon aikaan yksi suurimmista komission milloinkaan määräämistä.

9 Yhteisöjen tuomioistuimen istunnosta aiheutuneiden matkakulujen ja oikeudenkäyntikulujen osalta ICI korostaa, että kahden asianajajan ja kahden yhtiön palveluksessa olevan avustajan läsnäolo oli välttämätöntä suullisen käsittelyn saattamiselle sen osalta asianmukaisesti päätökseen. Erityisesti viimeksi mainittujen henkilöiden osallisuus mahdollisti huomattavat säästöt ulkopuolisille asianajajille maksettavissa asianajopalkkioissa.

10 Komissio väittää, että ICI:n vaatimus korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistamisesta 76 910 GBP:n suuruiseksi on kohtuuton. Tämä pätee lisäksi myös siihen 203 340 GBP:n suuruiseen vaatimukseen, jonka kyseinen yritys on samanaikaisesti esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ensimmäisen oikeusasteen menettelyn osalta.

11 Komissio ehdottaa, että yhteisöjen tuomioistuin vahvistaa esillä olevassa asiassa korvattavien oikeudenkäyntikulujen määräksi 25 000 GBP.

12 Sen mukaan suurimmalla osalla ICI:n esillä olevassa asiassa esittämistä väitteistä viitataan itse asiassa kahteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen menettelyyn, jotka koskivat kahta eri päätöstä ja joista toisessa oli kyse yhdenmukaistetusta menettelytavasta ja toisessa määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Valitus koskee kuitenkin ainoastaan toista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kumoamaa päätöstä, jonka se kumosi yksinomaan sillä menettelyyn liittyvällä perusteella, että kyseistä päätöstä ei ollut saatettu todistusvoimaiseksi komission työjärjestyksen mukaisesti, eikä lainkaan aineellisilla perusteilla. Kyseiset argumentit eivät siis ole komission mukaan merkityksellisiä.

13 Jos kohta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsittelemä yhdenmukaistettua menettelytapaa koskeva asia oli monimutkainen, sitä ei ollut määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskeva asia eikä siitä tehty valitus, joka koski ainoastaan kysymystä komission päätöksen todistusvoimaiseksi saattamisen laiminlyönnistä. Päätösten pituuden keskinäinen vertailu, 83 oikeustapauskokoelman sivua kahdelle ensimmäisen oikeusasteen tuomiolle ja 18 sivua yhteisöjen tuomioistuimen tuomiolle, riittää komission mukaan osoittamaan asioiden välillä olevan merkityseron.

14 Lisäksi kysymys komission päätöksen todistusvoimaiseksi saattamisesta ei ole uusi. Siitä on ollut kyse ns. PVC I -asioiden käsittelyssä, joka on johtanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja

T-104/89, BASF ym. vastaan komissio, 27.2.1992 antamaan tuomioon (Kok. 1992, s. II-315, Kok. Ep. XII, s. II-1) ja yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-137/92 P, komissio vastaan BASF ym., 15.6.1994 antamaan tuomioon (Kok. 1994, s. I-2555, Kok. Ep. XV, s. I-239). Tässä tapauksessa komissio on esittänyt valituksessaan ainoastaan kaksi kanneperustetta, jotka koskevat todistusvoimaiseksi saattamisen laiminlyönnin vaikutuksia ja olosuhteita, joiden vallitessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohtaa salliakseen ICI:n vedota liian myöhään kanneperusteeseen, joka liittyy kyseiseen todistusvoimaiseksi saattamisen laiminlyöntiin.

15 Yhteisöjen tuomioistuinkaan ei sitä paitsi katsonut, että asiaan tai esitettyihin argumentteihin liittyisi erityisiä vaikeuksia, koska se päätyi sille kannalle, että toinen komission valituksensa tueksi esittämistä kanneperusteista oli selvästi perusteeton (em. asia komissio v. ICI, tuomion 66 kohta). Komission mukaan yhteisöjen tuomioistuin katsoi tämän vuoksi, että ICI:lla ei ollut vaikeuksia puolustuksensa järjestämisessä asian käsittelyssä yhteisöjen tuomioistuimessa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

16 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 73 artiklan b kohdan mukaan korvattaviksi oikeudenkäyntikuluiksi katsotaan "asianosaisille asian käsittelystä aiheutuneet välttämättömät kustannukset, erityisesti matka- ja oleskelukulut, sekä asiamiehen, avustajan tai asianajajan palkkio".

17 Asianajajien palkkioita koskevien yhteisön oikeussääntöjen puuttuessa yhteisöjen tuomioistuinten on oikeudenkäyntikuluja vahvistaessaan vapaasti arvioitava asiassa esille tulleita seikkoja ja otettava tältä osin huomioon oikeudenkäynnin kohde ja luonne, sen merkitys yhteisön oikeuden kannalta ja asian vaikeusaste, oikeudenkäynnistä asiamiehille tai avustajille aiheutuneen työn määrä ja oikeudenkäynnissä

kyseessä olleet asianosaisten taloudelliset intressit (ks. mm. asia C-294/90 DEP, British Aerospace v. komissio, määräys 30.11.1994, Kok. 1994, s. I-5423, 13 kohta ja asia C-321/99 P-DEP, DAI/ARAP ym., määräys 17.2.2004, 16 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

18 Korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrää on arvioitava näiden perusteiden mukaan.

19 Oikeudenkäynnissä kyseessä olleiden asianosaisten taloudellisten intressien osalta on todettava, että asialla oli ICI:lle kiistämättä taloudellinen merkitys, kun otetaan huomioon komission sille määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskevan syytteen perusteella määräämän sakon suuruus.

20 Oikeudenkäynnin kohteen ja luonteen osalta on korostettava, että kyse oli valitusmenettelystä, jossa sen luonteen takia rajoitutaan tarkastelemaan oikeuskysymyksiä ja jonka tarkoituksena ei ole tosiseikaston määrittäminen.

21 Tässä tapauksessa valituksen kanneperusteet, joihin ICI:n oli vastattava, koskivat kahta oikeuskysymystä.

22 Ensimmäinen liittyi komission työjärjestyksen 12 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun toimien todistusvoimaiseksi saattamiseen. Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan ICI antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin tukeutui edellä mainitussa asiassa komissio vastaan BASF ym. antamaansa tuomioon ja totesi,

että todistusvoimaiseksi saattaminen on EY 230 artiklassa tarkoitettu olennainen menettelymääräys, jonka rikkominen voi olla kumoamiskanteen perustana. Lisäksi toimi on saatettava todistusvoimaiseksi ennen kuin kyseessä oleva toimi annetaan tiedoksi niille osapuolille, jota se koskee. Toinen valituksen kohteena ollut kysymys liittyi siihen, voivatko yhteisöjen tuomioistuimet viran puolesta ottaa tutkittavakseen todistusvoimaiseksi saattamisen laiminlyönnin, mihin yhteisöjen tuomioistuin vastasi myöntävästi.

23 Näillä kahdella tarkkaan rajatulla kysymyksellä on kyllä merkitystä yhteisön oikeuden kannalta. Ensimmäiseen niistä oli pääpiirteissään kuitenkin jo otettu kantaa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan BASF ym. annetussa tuomiossa, ja toinen kysymyksistä ei ollut erityisen monimutkainen. Asia ei ollut myöskään vaikeusasteeltaan poikkeuksellinen.

24 Asian hoitamiseen valitusmenettelyssä osallistuneille ICI:n avustajille aiheutuneesta työn määrästä on todettava, että he ovat laatineet kaksi vastauskirjelmää edellä mainituista rajatuista kysymyksistä vastauksena komission laatimiin kirjelmiin. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen 7.10.1999 pidetty istunto kesti noin kaksi tuntia. Mainituille avustajille aiheutui siten laajahkoa asiaa vastaava työmäärä, joka ei kuitenkaan ollut poikkeuksellinen.

25 Näissä olosuhteissa ICI:n esittämän mukaiset, 70 644 GBP:n suuruiset (22 901 GBP ja 25 226 GBP pääasianajajalle sekä 12 459 GBP ja 10 058 GBP avustavalle asianajajalle) asianajopalkkiot ja -kulut eivät olleet objektiivisesti välttämättömiä kyseisen yhtiön etujen puolustamiseksi valitusasiassa.

26 Toiseen asianajajaan turvautumiseen liittyvistä kuluista on muistutettava erityisesti, että valitusmenettelyssä rajoituttiin käsittelemään kahta tiettyä oikeuskysymystä, jotka eivät olleet yhteydessä tosiseikkoihin perustuviin toteamuksiin, joita ensim-

mäisen oikeusasteen tuomioistuimen täytyi tehdä. Kyseisillä toteamuksilla oli sitä paitsi enemmän merkitystä menettelyssä, joka koski yhdenmukaistettuun menettelytapaan liittyvää rikkomusta kuin menettelyssä, joka liittyi määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön ja josta yksinomaan oli valitettu. Toisen asianajajan kulujen maksaminen ei ollut välttämätöntä sillä perusteella, että tämä oli erityisen hyvin perehtynyt ensimmäisen asteen menettelyyn ja asian tosiseikaston kehittymisen yksityiskohtiin. Niin ollen ei ole perusteltua määrätä komissiota vastaamaan kyseisistä kuluista.

27 Kyseisiin seikkoihin nähden ja kun otetaan huomioon tämän määräyksen 17 kohdassa mainitut perusteet korvattavien asianajopalkkioiden ja -kulujen määräksi on vahvistettava 25 000 GBP.

28 Sen 2 010 GBP:n suuruisen määrän osalta, joka muodostuu kahden asianajajan ja kahden yhtiön palveluksessa olevan avustajan matkustus- ja majoittumiskuluista kolmen Brysselissä järjestetyn kokouksen yhteydessä, ICI ei ole todistanut yhteisöjen tuomioistuimelle kyseisten kokousten luonnetta, eikä niiden välttämättömyyttä valitusmenettelyn kannalta tai välttämättömyyttä järjestää kyseiset kokoukset Brysselissä. Kyseistä määrää ei siis voida hyväksyä.

29 Yhteisöjen tuomioistuimen istunnon vuoksi aiheutuneista matkustus- ja majoittumiskuluista, joihin ICI on vedonnut sekä molempien asianajajien että molempien palveluksessaan olevien avustajien osalta, on hyväksyttävä ainoastaan yhden asianajajan kulut, koska toisen asianajajan läsnäolo ei ollut välttämätöntä niistä samoista syistä, jotka on mainittu tämän määräyksen 26 kohdassa, sekä yhden yhtiön palveluksessa olevan avustajan kulut, toisin sanoen 936,50 GBP:n suuruinen summa. Tähän summaan on lisättävä luxemburgilaisesta prosessiosoitteesta aiheutuneet kulut eli 894 GBP. Neuvotteluhuoneen vuokraamista 1 488,00 GBP:lla ei sitä vastoin voida hyväksyä, koska kyseiset kulut eivät olleet välttämättömiä.

30 Kaiken edellä esitetyn perusteella asiassa C-286/95 P on kohtuullista vahvistaa korvattavien oikeudenkäyntikulujen määräksi 26 830,50 GBP.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Niiden oikeudenkäyntikulujen kokonaismääräksi, jotka Euroopan yhteisöjen komission on korvattava Imperial Chemical Industries plc:lle (ICI) asiassa C-286/95 P, vahvistetaan 26 830,50 GBP.

Annettiin Luxemburgissa 8 päivänä heinäkuuta 2004.

R. Grass — kirjaaja

P. Jann — ensimmäisen jaoston puheenjohtaja